

Folkbildningsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2013/14:172 Allas kunskap – allas bildning och tolv motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen. Därtill behandlar utskottet tolv motionsyrkanden som väcktes under allmänna motionstiden 2013. Några av motionsyrkandena behandlas i förenklad form.

Regeringen föreslår i propositionen ett mål för folkbildningspolitiken. En ny, egen målformulering för den statliga folkbildningspolitiken förtydligar enligt regeringen statens ambitioner med politiken och att folkbildningens målgrupp är bredare än målgruppen för vuxenutbildningen. Målet för vuxenutbildningen omfattar i dag även folkbildningspolitiken.

Regeringen föreslår också ett tillägg i ett av de fyra syftena för statsbidraget till folkbildningen. Vidare föreslås att de sju verksamhetsområden som fastställts av riksdagen upphävs.

Slutligen föreslår regeringen en ny modell för oberoende statlig utvärdering av folkbildningen. Statskontoret bör enligt regeringen ges i uppdrag att genomföra en första samlad utvärdering av folkbildningen. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och Myndigheten för kulturanalys bör enligt regeringen förse Statskontoret med relevanta underlag.

Utöver förslagen redovisar regeringen också ett antal bedömningar avseende folkbildningens betydelse för och arbete med olika samhällsområden och frågor.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag och avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns elva reservationer av Socialdemokraterna, Miljöpartiet de gröna, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet samt ett särskilt yttrande av Socialdemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Propositionen	7
Mål och verksamhetsområden för folkbildningen	7
Syftena med statsbidraget till folkbildningen	8
Statliga myndigheters utvärdering av folkbildningen	11
Utvärdering av studieförbund och folkhögskolor	12
Mångfaldsarbete inom folkbildningen	13
Folkbildningens ansvar för jämställdhet	15
Översyn av teckenspråkstolkutbildningen	16
Utvidgad översyn av kontakttolkutbildningen	17
Propositionen i övrigt	18
Övriga motioner väckta med anledning av propositionen och motioner från allmänna motionstiden 2013	19
Ansvaret för det ekonomiska stödet till folkbildningen	19
Personer med funktionsnedsättning på folkhögskolan	21
Ett digitalt samhälle för alla	23
Lyft för studieförbund och folkhögskolor	24
Ett föräldralyft rörande skolan	25
Risk- och väsentlighetsanalyser	25
Förvaltningslagens tillämpning på Folkbildningsrådets verksamhet	27
Motionsyrkanden som behandlas i förenklad form	28
Reservationer	30
1. Syftena med statsbidraget till folkbildningen, punkt 2 (S, V)	30
2. Syftena med statsbidraget till folkbildningen, punkt 2 (MP)	31
3. Syftena med statsbidraget till folkbildningen, punkt 2 (SD)	31
4. Statliga myndigheters utvärdering av folkbildningen, punkt 3 (S, V)	32
5. Utvärdering av studieförbund och folkhögskolor, punkt 4 (S, V)	33
6. Mångfaldsarbete inom folkbildningen, punkt 5 (SD)	34
7. Folkbildningens ansvar för jämställdhet, punkt 6 (SD)	35
8. Översyn av teckenspråkstolkutbildningen, punkt 7 (MP, V)	35
9. Utvidgad översyn av kontakttolkutbildningen, punkt 8 (MP, V)	36
10. Utvidgad översyn av kontakttolkutbildningen, punkt 8 (SD)	37
11. Ansvaret för det ekonomiska stödet till folkbildningen, punkt 9 (S, V)	37
Särskilt yttrande	39
Folkbildning, punkterna 10, 11 och 13 (S)	39
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	40
Propositionen	40
Följdmotionerna	40
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Propositionen

1. Mål och verksamhetsområden för folkbildningen

Riksdagen godkänner regeringens förslag om

1. mål för folkbildningspolitiken,
2. att de sju verksamhetsområdena för statsbidraget till folkbildningen ska upphävas.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:172 punkterna 1 och 2.

2. Syftena med statsbidraget till folkbildningen

Riksdagen godkänner regeringens förslag om att det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen ska ändras.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:172 punkt 3 och avslår motionerna

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 4,

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 1 och

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 1 (S, V)

Reservation 2 (MP)

Reservation 3 (SD)

3. Statliga myndigheters utvärdering av folkbildningen

Riksdagen godkänner regeringens förslag om att statliga myndigheter ska ansvara för utvärderingen av folkbildningen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:172 punkt 4 och avslår motion

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 4 (S, V)

4. Utvärdering av studieförbund och folkhögskolor

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 5 (S, V)

5. Mångfaldsarbete inom folkbildningen

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkande 4.

Reservation 6 (SD)

6. Folkbildningens ansvar för jämställdhet

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkande 3.

Reservation 7 (SD)

7. Översyn av teckenspråkstolktutbildningen

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 2.

Reservation 8 (MP, V)

8. Utvidgad översyn av kontakttolktutbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkande 5 och

2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 3.

Reservation 9 (MP, V)

Reservation 10 (SD)

Övriga motioner

9. Ansvar för det ekonomiska stödet till folkbildningen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 1,

2013/14:Kr299 av Thomas Strand och Lena Hallengren (båda S) och

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 43.

Reservation 11 (S, V)

10. Personer med funktionsnedsättning på folkhögskolan

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Kr242 av Katarina Köhler (S) och

2013/14:Kr298 av Thomas Strand och Lena Hallengren (båda S).

11. Ett digitalt samhälle för alla

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr243 av Monica Green (S).

12. Lyft för studieförbund och folkhögskolor

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr259 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 2.

13. Ett föräldralyft rörande skolan

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr297 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S).

14. Risk- och väsentlighetsanalyser

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 3.

15. Förvaltningslagens tillämpning på Folkbildningsrådets verksamhet

Riksdagen avslår motion

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 4.

16. Motionsyrkanden som behandlas i förenklad form

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Kr259 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 1 och

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Stockholm den 12 juni 2014

På kulturutskottets vägnar

Gunilla Carlsson i Hisings Backa

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Ulf Nilsson (FP), Cecilia Magnusson (M), Anne Marie Brodén (M), Peter Johnsson (S), Göran Montan (M), Gustaf Hoffstedt (M), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Per Lodenius (C), Amir Adan (M), Tina Ehn (MP), Lars-Axel Nordell (KD), Margareta Larsson (SD), Lars Ohly (V) och Agneta Gille (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas proposition 2013/14:172 Allas kunskap – allas bildning och tolv motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen. Därtill behandlas tolv motionsyrkanden som väcktes under allmänna motionstiden 2013.

I propositionen föreslår regeringen ett mål för folkbildningspolitiken, att de sju verksamhetsområdena för statsbidraget till folkbildningen ska upphävas, att det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen ska ändras samt att statliga myndigheter ska ansvara för utvärderingen av folkbildningen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsyrkandena återges i bilaga 1.

Utskottet har under beredningen av ärendet fått information av dels jämställdhets- och biträdande utbildningsministern Maria Arnholm den 18 mars 2014, dels representanter för Folkbildningsrådet, Folkbildningsförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting samt Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation den 29 april 2014.

Utskottets överväganden

Propositionen

Mål och verksamhetsområden för folkbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om att ett särskilt mål för folkbildningspolitiken ska införas, och att de sju verksamhetsområdena för statsbidraget till folkbildningen ska upphävas.

Bakgrund

Folkbildningen är i dag en del av den samlade vuxenutbildningen. Målet för vuxenutbildningen är, enligt ett riksdagsbeslut från 2001, följande: Alla vuxna ska ges möjlighet att utvidga sina kunskaper och utveckla sin kompetens i syfte att främja personlig utveckling, demokrati, jämställdhet, ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt en rättvis fördelning (prop. 2000/01:72, bet. 2000/01:UbU15, rskr. 2000/01:229).

Enligt 2 § förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen utgör verksamheter inom följande sju områden i särskilt hög grad motiv för statens stöd:

- den gemensamma värdegrunden; alla människors lika värde och jämställdhet mellan könen
- det mångkulturella samhällets utmaningar
- den demografiska utmaningen
- det livslånga lärandet
- kulturen
- tillgängligheten och möjligheterna för personer med funktionsnedsättning
- folkhälsa, hållbar utveckling och global rättvisa.

Propositionen

Regeringen föreslår att ett särskilt mål för folkbildningspolitiken ska fastställas. Målet ska vara följande: Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Regeringen förslår vidare att de sju verksamhetsområdena för statsbidraget till folkbildningen ska upphävas. Regeringen anser att verksamhetsområdena inte har haft den effekt som var avsedd eftersom de har blivit alltför omfattande till sitt antal och sin innebörd. Regeringen anger också att de sju verksamhetsområdena i samtliga fall kan relateras till ett eller

flera av de fyra syftena, och att syftena formulerar statens intentioner på en rimlig nivå och också väl tillgodoser den styrningsnivå som krävs för statsbidraget till folkbildningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag att folkbildningspolitiken ska få ett särskilt mål och inte vara en del av vuxenutbildningens mål. Utskottet anser i likhet med regeringen att med en ny och egen målformulering för den statliga folkbildningspolitiken klargörs statens intentioner med denna politik och det förtydligas att folkbildningens målgrupp är bredare än vuxenutbildningens.

Utskottet anser också i likhet med regeringen att de sju verksamhetsområdena för statsbidraget till folkbildningen ska upphävas.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag om att ett särskilt mål för folkbildningspolitiken ska införas, och att de sju verksamhetsområdena för statsbidraget till folkbildningen ska upphävas.

Syftena med statsbidraget till folkbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om att ändra det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen, samt avslår motionsyrkanden om andra ändringar av syftena.

Jämför reservationerna 1 (S, V), 2 (MP) och 3 (SD).

Bakgrund

Statsbidragets syften för folkbildningen är, enligt 2 § förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen, följande:

Statens stöd till folkbildningen ska ha till syfte att

1. stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin
2. bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
3. bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället
4. bidra till att bredda intresset för att öka delaktigheten i kulturlivet.

Propositionen

Regeringen föreslår ett tillägg till det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen, och att syftet därmed, med ändring av tidigare riksdagsbeslut, ska ha följande lydelse (med tillägget kursiverat):

2. bidra till att göra det möjligt för *en ökad mångfald* människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen.

Regeringen anser att det statliga stödet till folkbildningen bör bidra till en verksamhet som kontinuerligt arbetar med att nå nya deltagargrupper. Även om folkbildningen som helhet når ut brett och eftersträvar att nå nya delar av befolkningen konstaterar regeringen att det finns en skillnad mellan folkhögskolorna och studieförbunden i detta avseende. Statistik på området visar att studieförbunden når ut till ett stort antal deltagare, men framför allt bland dem som redan är aktiva inom folkbildningen. Dessa aktiva personer stärker sitt deltagande genom att exempelvis engagera sig i flera studiecirklar eller studieförbund, medan andra grupper engagerar sig i betydligt mindre utsträckning i folkbildningen. Folkbildningen, och särskilt studieförbunden, skulle exempelvis enligt regeringen kunna nå fler medelålders män, unga kvinnor, utrikes födda samt personer med funktionsnedsättning. På så sätt kan folkbildningen enligt regeringen i högre grad vara en miljö som en bred mångfald av människor kan identifiera sig med och som kan bidra till att människor från olika delar av befolkningen möts. Folkbildningen stärker också enligt regeringen arbetslösas förmåga att etablera sig på arbetsmarknaden, vilket i längden får positiva effekter för folkhälsan.

Motionerna

Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2013/14:Kr9 att det första syftet med statsbidraget ska kompletteras, och få följande lydelse (med tillägget kursiverat): ”Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin *och som utgår från alla människors lika värde och rättigheter*”. Kompletteringen bör enligt motionärerna göras för att säkerställa att främlingsfientliga organisationer inte kan komma ifråga för att få statsbidrag för folkbildningsverksamhet (yrkande 4).

Tina Ehn (MP) framhåller i motion 2013/14:Kr11 att hållbar utveckling i dag ryms i de sju verksamhetsområdena, men däremot inte i de fyra syftena. När det nu föreslås att de sju verksamhetsområdena tas bort, anser motionären att hållbar utveckling i stället bör lyftas in i något av de fyra syftena. Regeringen bör enligt motionären återkomma med förslag på vilket sätt det bör göras (yrkande 1).

Margareta Larsson (SD) anser i motion 2013/14:Kr10 att det första syftet med statsbidraget till folkbildningen (med tillägget kursiverat) bör lyda ”Stödja verksamhet som bidrar till att *motverka extremism i alla dess former och stärka och utveckla demokratin*”. Det andra syftet bör enligt motionären vara oförändrat, och inte ändras som regeringen föreslår. Det tredje syftet bör enligt motionären ändras och (med tillägget kursiverat)

lyda "Bidra till att utjämna utbildningsklyftor, *främja förståelsen för det svenska samhället och svenska värderingar* och höja bildnings- och utbildningsnivån i landet" (yrkande 1).

I samma motion yrkande 2 och i kommittémotion 2013/14:Kr340 yrkande 2 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) påtalar motionärerna att det i Sverigedemokraternas politik är centralt att skattemedel ska användas för att stärka Sveriges interna sammanhållning och nationella gemenskap och inte stödja samhällssplittrande projekt eller idéer som leder till motsättningar och utanförskap. Mot bakgrund av detta bör enligt motionärerna allt statligt stöd till s.k. mångkulturalistiska verksamheter, även inom ramen för folkbildningen, dras in.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att till det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen lägga till "en ökad mångfald". Härigenom tydliggörs enligt utskottet, och som regeringen framhåller, att målgruppen breddas och att folkbildningen ska försöka nå fler unika deltagare.

När det gäller Socialdemokraternas yrkande att det första syftet ska kompletteras med "utgår från alla människors lika värde och rättigheter", konstaterar utskottet att "alla människors lika värde" i dag ingår i ett av de sju verksamhetsområden som i särskilt hög grad utgör motiv för statens stöd, och som regeringen föreslår ska tas bort. Regeringen anger dock att samtliga sju verksamhetsområden som föreslås tas bort, relateras till ett eller flera av de fyra syftena som anges som motiv för statens stöd. Utskottet förutsätter därmed att man även fortsättningsvis vid fördelningen av statsbidrag till folkbildningen kommer att utgå från alla människors lika värde. Motion 2013/14:Kr9 (S) yrkande 4 avstyrks därmed.

Beträffande Miljöpartiet de grönas motion om hållbar utveckling är i dag, som motionären påtalar, ett av de sju verksamhetsområden som i propositionen föreslås tas bort Hållbar utveckling, global rättvisa. Regeringen pekar i propositionen på att detta verksamhetsområde relaterar till två av de fyra syftena som finns för folkbildningen, nämligen syfte 1, Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin, och syfte 2, Bidra till att göra det möjligt för människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang och delta i samhällsutvecklingen. Med hänsyn till att hållbar utveckling enligt regeringen relaterar till syftena, sammantaget med att regeringen i propositionen gör bedömningen att folkbildningen i sin verksamhet även fortsättningsvis aktivt bör öka medborgarnas kunskap och förståelse för en hållbar samhällsutveckling på lokal och global nivå, anser inte utskottet att det finns behov av att lyfta in hållbar utveckling i ett av de fyra syftena. Motion 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 1 avstyrks.

När det gäller Sverigedemokraternas yrkanden vill utskottet hänvisa till vad det anförde förra året i samband med behandlingen av ett motionsyrkande rörande s.k. mångkulturalistisk verksamhet (bet. 2012/13:KrU10). Utskottet avstyrkte yrkandet och angav bl.a. följande:

Enligt förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen är det mångkulturella samhällets utmaningar ett område som i särskilt hög grad utgör motiv för statens stöd. Denna verksamhet knyter också starkt an till flera av de syften som anges för statens stöd till folkbildningen.

Folkbildningsrådets styrelse har i sina beslut om fördelningsmodeller för statsbidrag till folkhögskolor och studieförbund markerat vikten av att folkbildningen ska möta det mångkulturella samhällets utmaningar genom att främja ömsesidig kunskap om och förståelse för olika etniska, religiösa och kulturella grupper i samhället. Folkhögskolor och studieförbund ska genom aktiva åtgärder se till att ingen utestängs från folkbildningsverksamhet. Folkbildningsrådet har därför, alltsedan 1991, tilldelat tilläggsbidrag för verksamhet som riktar sig till deltagare som är utlandsfödda.

Utskottet är inte av någon annan uppfattning i dag, och avstyrker därmed motionerna 2013/14:Kr10 (SD) yrkandena 1 och 2 samt 2013/14:Kr340 (SD) yrkande 2.

Sammanfattningsvis tillstyrker utskottet regeringens förslag om att ändra det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen samt avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Statliga myndigheters utvärdering av folkbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om att statliga myndigheter ska ansvara för utvärderingen av folkbildningen, samt avslår ett motionsyrkande som rör Statskontorets roll.

Jämför reservation 4 (S, V).

Propositionen

Utvärderingen av folkbildningen bör enligt regeringen utföras av aktörer som har en oberoende ställning i förhållande till den verksamhet och de aktörer som ska utvärderas. Statliga myndigheter är oberoende aktörer i förhållande till folkbildningens verksamhet. Regeringen föreslår därför att statliga myndigheter ska ansvara för utvärderingen av folkbildningen.

Vidare gör regeringen bedömningen att Statskontoret bör ges i uppdrag att genomföra en första samlad utvärdering av folkbildningen. Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) och Myndigheten för kulturanalys bör enligt regeringen förse Statskontoret med relevanta underlag.

Motionen

Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2013/14:Kr9 att Statskontoret, som ansvarig för en samlad utvärdering av folkbildningen, bör få mandat att inhämta underlag (forskarrapporter, utvärderingar m.m.) från de myndigheter som anses nödvändiga, och detta utan att regeringen i förväg avgör vilka myndigheter som tillfrågas (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att statliga myndigheter ska ansvara för utvärderingen av folkbildningen och tillstyrker således regeringens förslag.

Utskottet förutsätter att Statskontoret, som ska genomföra en första samlad utvärdering av folkbildningen, tar hjälp av IFAU, Myndigheten för kulturanalys och även Folkbildningsrådet för att få fram relevant underlag, och vid behov för en dialog med regeringen om huruvida underlag från andra myndigheter behövs. Utskottet anser inte att det finns skäl att bifalla motion 2013/14:Kr9 (S) yrkande 3, som därför avstyrks.

Utvärdering av studieförbund och folkhögskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om en sammanhållen utvärdering av folkbildningen.

Jämför reservation 5 (S, V).

Propositionen

Regeringen anser att utvärderingen generellt bör vara samlad för studieförbund och folkhögskolor, men att en uppdelning ibland kan behöva göras vid såväl uppföljningar som utvärderingar. Regeringens bedömning är att vid kommande statliga utvärderingar av folkbildningen bör en åtskillnad kunna göras mellan studieförbund och folkhögskolor när behov finns.

Motionen

Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) framhåller i kommittémotion 2013/14:Kr9 att det är av central betydelse med en sammanhållen folkbildningspolitik där studieförbund och folkhögskolor kompletterar varandra. Det gäller enligt motionärerna bl.a. utvärderingsfrågorna och folkhögskolans status som egen skolform (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av en sammanhållen folkbildningspolitik där studieförbund och folkhögskolor kompletterar varandra. Med detta följer enligt utskottet att utvärderingar generellt bör vara samlade för studieförbund och folkhögskolor. Utskottet ställer sig dock bakom regeringens bedömning att en åtskillnad bör kunna göras när det anses lämpligt. Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Kr9 (S) yrkande 2.

Mångfaldsarbete inom folkbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att folkbildningen inte bör göra satsningar på integration och etablering av invandrare. Jämför reservation 6 (SD).

Bakgrund

I och med att lagen (2010:197) om etableringsinsatser trädde i kraft den 1 december 2010 fick Arbetsförmedlingen ett utökat och samordnande ansvar för etableringsinsatser för nyanlända flyktingar och deras anhöriga (etableringsuppdraget). Lagen syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets- och samhällslivet. Insatserna ska ge de nyanlända förutsättningar för egenförsörjning och stärka deras aktiva deltagande i arbets- och samhällslivet.

Under perioden 2014–2017 genomförs på folkhögskolor, på uppdrag av Arbetsförmedlingen, särskilt anpassade sammanhållna utbildningar för nyanlända som omfattas av etableringsuppdraget. Utbildningen ska omfatta flera insatser som kombineras med varandra, bl.a. studier i svenska samt orienterande och arbetsförberedande insatser under sex sammanhängande månader. Riksdagen har beslutat att Arbetsförmedlingen för detta ändamål, inom ramen för anvisade medel, ska få möjlighet att använda högst 40 miljoner kronor 2014. Vidare har regeringen beräknat att Arbetsförmedlingen ska få använda högst 60 miljoner 2015 och 80 miljoner kronor årligen under 2016 respektive 2017 för dessa utbildningar (se prop. 2013/14: 1 utg.omr. 13 Integration och jämställdhet, bet. 2013/14:AU1, rskr. 2013/14: 109).

I den nu aktuella propositionen framhåller regeringen i fråga om etableringsinsatser att folkbildningens, dvs. studieförbundens och folkhögskolornas, geografiska spridning över landet är en viktig faktor, liksom de nära banden till civilsamhällets organisationer och nätverk. Folkbildningen kan enligt regeringen bl.a. erbjuda samhällsintroduktion och kompetensutveckling, kanalisera det rika kulturella kapital som finns runt om i landet,

synliggöra erfarenheter och perspektiv och erbjuda lärande mötesplatser. Regeringen framhåller vidare att folkbildningen tar ett stort ansvar för att nya svenskar ska få ett sammanhang och är en lärandemiljö som främjar nyanländas etablering och integration. Genom att ett av syftena med statsbidraget till folkbildningen ändras kommer enligt regeringen ytterligare kvinnor och män som är utrikes födda att kunna ta del av folkbildningens verksamhet, att lära sig svenska och komma i sysselsättning och arbete. Förslaget medför således enligt regeringen en förstärkning av arbetet för de integrationspolitiska målen.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att studieförbund och folkhögskolor även fortsättningsvis bör kunna bidra till att människor som kommit till Sverige från andra länder får förutsättningar att använda sina resurser för att etablera sig i det svenska samhället och på arbetsmarknaden.

Motionen

Margareta Larsson (SD) framhåller i motion 2013/14:Kr10 att de som invandrar till Sverige bör anpassa sig till det svenska samhället och inte tvärtom. Regeringen har enligt motionären tillsammans med Miljöpartiet drivit på för en kraftigt ökad invandring, och därmed kraftigt ökat kostnaderna för integrationen. En sådan integrationsåtgärd är enligt motionären de utbildningar för nyanlända invandrare som Arbetsförmedlingen köper av folkhögskolor inom ramen för sitt etableringsuppdrag. Sverigedemokraterna är av den uppfattningen att riksdagen bör besluta om att de medel som tillskjutits folkbildningen inte ska användas till regeringens satsningar på integration och etablering av invandrare (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med regeringen att studieförbund och folkhögskolor fyller en viktig funktion och har goda förutsättningar att bidra till nyanländas etablering i samhället. Utskottet ser vidare positivt på att medel har ställts till folkbildningens förfogande för dessa ändamål, och att regeringen avser att öka etableringsinsatserna. Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Kr10 (SD) yrkande 4.

Folkbildningens ansvar för jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att Folkbildningsrådet inte ska genomföra en studie om jämställdhet i folkbildningen.

Jämför reservation 7 (SD).

Bakgrund

Folkbildningsrådet genomför under 2014 en jämställdhetsstudie bland studieförbundens och folkhögskolornas deltagare. Avsikten är att föreslå att Folkbildningsrådets representantskap i november 2014 beslutar om att under 2015 genomföra en nationell utvärdering med jämställdhetsperspektiv. Den studie som genomförs 2014 kommer då att användas som förstudie till den nationella utvärderingen.

Nämnas kan att regeringen i september 2013 gav Folkbildningsrådet i uppdrag att genomföra en jämställdhetsinsats inom folkbildningen med särskild inriktning på romska kvinnor. Syftet med projekten är att förbättra romska kvinnors möjligheter till egen försörjning eller vidareutbildning. Regeringen har anslagit 1 miljon kronor till Folkbildningsrådet för insatsen. Folkbildningsrådet ska redovisa resultatet av uppdraget senast den 1 september 2014.

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att Folkbildningsrådet bör genomföra en studie om jämställdhet i folkbildningen. Syftet med studien bör vara att undersöka hur jämställdhetsperspektivet är integrerat inom ramen för folkbildningen samt hur folkbildningen förhåller sig till de jämställdhetspolitiska målen. Studien ska även enligt regeringen kunna tjäna som underlag för en bedömning av om det finns behov av ytterligare insatser inom folkbildningen på jämställdhetsområdet.

Motionen

För att över huvud taget kunna utvärdera jämställdhet krävs, enligt Margareta Larsson (SD) i motion 2013/14:Kr10, att begreppet är tydligt definierat. Motionären menar att jämställdhet uppnås då män och kvinnor har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Sverigedemokraterna betraktar, enligt motionären, det inte nödvändigtvis som ett problem att kvinnor och män gör delvis olika livs- och yrkesval, så länge det är ett resultat av fria val och så länge det finns utrymme för enskilda att bryta mot normen. Sverigedemokraterna oroar sig över att skrivningarna i propositionen tycks utgå från en syn på att all ojämnhet är negativ. I propositionen anges att syftet med studien är att den ska tjäna som under-

lag för en bedömning av om ytterligare åtgärder bör vidtas på jämställdhetsområdet. Sammanfattningsvis anser motionären att riksdagen inte ska ge regeringen mandat att bemyndiga Folkbildningsrådet att genomföra det aktuella förslaget till studie (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är viktigt att jämställdhet genomsyrar folkbildningens verksamhet, och ser positivt på det jämställdhetsarbete som bedrivs inom folkbildningen i dag. Utskottet välkomnar dock regeringens avsikt att genomföra en studie för att se om det finns ytterligare behov av insatser inom folkbildningen på jämställdhetsområdet. Utskottet anser inte att motion 2013/14:Kr10 (SD) yrkande 3 bör leda till någon åtgärd, varför motionen avstyrks.

Översyn av teckenspråkstolkutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om utbildning av teckenspråkstolkar med hänvisning till att motionen till stor del får anses tillgodosedd.

Jämför reservation 8 (MP, V).

Bakgrund

Intresseorganisationer för döva och hörselskadade personer m.fl. framförde 2009 önskemål om att teckenspråkstolk-, dövblindtolk- och skrivtolkutbildning skulle genomföras på högskolenivå för att bl.a. säkerställa utbildningens kvalitet och forskningsanknytning samt för att internationellt samarbete skulle kunna främjas. Mot bakgrund av bl.a. detta förslag möjliggjorde regeringen för högskolan att fr.o.m. 2013 anordna teckenspråkstolkutbildning. Stockholms universitet tillförs därför medel från anslaget för teckenspråkstolkutbildning till folkhögskolorna, för att anordna ett kandidatprogram i teckenspråkstolkutbildning med 40 utbildningsplatser. Detta har fått till följd att det bidrag som kan lämnas för folkhögskolornas teckenspråkstolkutbildning successivt har minskat. Det totala antalet årsstudieplatser i teckenspråkstolkutbildning som kan finansieras genom bidraget för denna utbildning minskar genom att högskoleutbildningens helårsstudieplatser tilldelas högre belopp jämfört med folkhögskolornas.

Bidraget för teckenspråkstolkutbildning till folkhögskolorna uppgick 2013 till 32,4 miljoner kronor och uppgår för 2014 till 28,6 miljoner kronor (anslag 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor, utgifts-

område 16). Bidraget för teckenspråkstolkutbildning vid Stockholms universitet var för 2013 4,4 miljoner kronor (utbildningen startade på hösten) och är för 2014 9 miljoner kronor.

Propositionen

Regeringen anser att kandidatprogrammet vid högskolan även fortsättningsvis till viss del bör finansieras genom bidraget för teckenspråkstolkutbildning till folkhögskolan. Mot bakgrund av att bidraget för folkhögskolornas teckenspråkstolkutbildning nu successivt minskar bör det dock enligt regeringen göras en översyn av teckenspråkstolkutbildningens omfattning och finansiering mot bakgrund av samhällets och brukarnas behov av teckenspråkstolkar.

Motionen

Tina Ehn (MP) påtalar i motion 2013/14:Kr11 vikten av att tillräckligt många teckenspråkstolkar kan utbildas också i framtiden, och av att regeringen är uppmärksam på denna fråga och vidtar de åtgärder som krävs för att utbildningsplatserna inte ska minska (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med motionären att det är viktigt att tillräckligt många teckenspråkstolkar utbildas i framtiden, och välkomnar därför regeringens förslag att se över dimensioneringen och även innehållet i teckenspråkstolkutbildningen. Utskottet anser att motion 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 2 till stor del får anses tillgodosedd, varför det avstyrks.

Utvidgad översyn av kontakttolkutbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en utvidgad översyn av omfattningen av kontakttolkutbildningen, bl.a. med hänvisning till att det ena yrkandet till stor del får anses tillgodosett.

Jämför reservationerna 9 (MP, V) och 10 (SD).

Bakgrund

Statskontoret redovisade 2012 på regeringens uppdrag rapporten En tolkningsfråga – Om auktorisation och åtgärder för fler och bättre tolkar (Statskontoret 2012:2). När det gäller utbildningens innehåll ansåg Statskontoret att den kursplan som används bör ses över och utbildningen anpassas till förändrade krav. Statskontoret menade bl.a. att det bör föras

in mer övning i praktisk tolkning på bekostnad av realia och att mer övning i videotolkning bör införas. Myndigheten för yrkeshögskolan har påbörjat en översyn av kursmålen för den sammanhållna grundutbildningen.

Bidraget till kontakttolkutbildningen är för 2014 drygt 16,7 miljoner kronor (anslag 14:2 Bidrag till kontakttolkutbildning, inom utgiftsområde 17).

Propositionen

Regeringen gör bedömningen att Myndigheten för yrkeshögskolan bör få i uppdrag att utöver den pågående översynen av kontakttolkutbildningens innehåll även se över kontakttolkutbildningens omfattning, samt vid behov föreslå vilka förändringar som krävs för att samhällets behov av kontakttolkar ska kunna tillgodoses.

Motionerna

Tina Ehn (MP) anser i motion 2013/14:Kr11 att Myndigheten för yrkeshögskolan bör få i uppdrag att, utöver den pågående översynen av kontakttolkutbildningens innehåll, även se över kontakttolkutbildningens omfattning (yrkande 3).

Margareta Larsson (SD) framhåller i motion 2013/14:Kr10 att kontakttolkar är en av regeringens integrationspolitiska åtgärder som Sverigedemokraterna omöjligt kan ställa sig bakom. I stället anser motionären att de medel som läggs på kontakttolkar bör öronmärkas till förmån för åtgärder för teckentolkar (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att man i samband med översynen av kontakttolkutbildningens innehåll även bör se över kontakttolkutbildningens omfattning. Detta för att kunna tillgodose samhällets behov av kontakttolkar. Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Kr10 (SD) yrkande 5. Motion 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 3 får till stor del anses tillgodosedd, varför även den avstyrks.

Propositionen i övrigt

Regeringen redovisar i propositionen ett antal bedömningar avseenden folkbildningens betydelse för och arbete med olika samhällsområden och frågor.

Propositionen

Regeringen gör bl.a. bedömningen

- att folkhögskolan som en egen utbildningsform i utbildningssystemet bör ses över och tydliggöras

- att regleringen av Folkbildningsrådets uppgifter och roll bör ses över
- att de myndigheter som utvärderar folkbildningen bör utveckla modeller som kan användas för att följa utvecklingen över tid, exempelvis genom indikatorer då så är lämpligt
- att kommande utvärderingar av folkbildningen bör genomföras regelbundet, med några års mellanrum
- att Folkbildningsrådet bör få ett förtydligt uppföljningsansvar i syfte att ta fram underlag som bättre kan ligga till grund för redovisning till riksdagen
- att Folkbildningsrådet inom ramen för den kommande strategin för mänskliga rättigheter bör tilldelas medel för att inom folkbildningen utveckla och genomföra en utbildningsinsats om mänskliga rättigheter
- att folkbildningen i sin verksamhet även fortsättningsvis aktivt bör öka medborgarnas kunskap och förståelse för en hållbar samhällsutveckling på lokal och global nivå
- att det även fortsättningsvis är angeläget med ett gott samspel mellan kulturpolitiska insatser och folkbildningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömningar och anser att de ger en viktig och väl avvägd inriktning för folkbildningspolitiken.

Övriga motioner väckta med anledning av propositionen och motioner från allmänna motionstiden 2013

Ansvaret för det ekonomiska stödet till folkbildningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ett gemensamt ansvar för folkbildningen med hänvisning bl.a. till att regeringen för löpande diskussioner med kommuner och landsting.

Jämför reservation 11 (S, V).

Bakgrund

Folkbildningsrådet har i sin redovisning till regeringen, Samlad bedömning 2013, som inlämnades den 21 mars 2014 lyft fram frågan om folkbildningens spridning och förankring i landet. Bland annat nämns att kommunernas bidrag till studieförbunden fortsätter att minska. Statens andel av bidraget var 55 procent 1992 och har ökat till 74 procent 2013. Under samma tid har kommunernas andel minskat från 30 till 14 procent och

landstingens/regionernas andel från 15 till 12 procent. Folkbildningsrådet har vidare i sitt budgetunderlag 2013–2015 understrukit vikten av att en kontinuerlig dialog mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om anslaget till folkbildningen.

Utskottet behandlade liknande motionsyrkanden förra året (bet. 2012/13:KrU10) och angav då bl.a. följande:

Enligt uppgift från Utbildningsdepartementet för regeringen löpande diskussioner med företrädare för såväl folkhögskolor och studieförbund som kommuner och landsting. Diskussionerna förs om folkbildningens verksamhet lokalt, regionalt och nationellt samt om de ekonomiska förutsättningarna och behovet av ett gemensamt ansvarstagande. Någon skriftlig dokumentation görs inte.

Utskottet har vid flera tillfällen framhållit att folkbildningen är en gemensam angelägenhet för staten, kommunerna, landstingen, regionerna och huvudmännen samt att det ekonomiska ansvaret för folkbildningen bör bäras gemensamt. Denna princip innebär också att staten inte bör kompensera för bortfall av stöd från andra finansierare. Samtidigt är det viktigt att lyfta fram en annan princip i sammanhanget, nämligen kommunernas och landstingens långtgående självbestämmande, exempelvis när det gäller användningen och fördelningen av egna resurser och vilken nivå det egna engagemanget ska ha.

Motionerna

Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) påtalar i båda kommittémotionerna 2013/14:Kr9 yrkande 1 och 2013/14:Kr339 yrkande 43 vikten av att staten tydliggör det gemensamma ansvaret för folkbildningen, och att regeringen tar initiativ till årliga överläggningar med SKL om bidragen.

Thomas Strand och Lena Hallengren (båda S) anser i motion 2013/14:Kr299 att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur det offentliga gemensamma ansvarstagande för finansiering av folkbildning i Sverige kan säkerställas i enlighet med folkbildningspropositionens skrivningar från 2006. Motionärerna understryker vikten av ett delat ansvar mellan staten, landstingen och kommunerna.

Utskottets ställningstagande

Enligt inhämtad uppgift från Utbildningsdepartementet för regeringen, i likhet med vad som angavs i betänkandet på folkbildningens område förra året, löpande diskussioner med företrädare för såväl folkhögskolor och studieförbund som kommuner och landsting. Diskussionerna förs om folkbildningens verksamhet lokalt, regionalt och nationellt samt om de ekonomiska förutsättningarna och behovet av ett gemensamt ansvarstagande.

Utskottet anser att folkbildningen är en gemensam angelägenhet för staten, kommunerna, landstingen, regionerna och huvudmännen samt att det ekonomiska ansvaret för folkbildningen bör bäras gemensamt. Men som angavs i betänkandet förra året är det viktigt att peka på kommunernas

och landstingens långtgående självbestämmande, när det gäller användningen och fördelningen av egna resurser och vilken nivå det egna engagemanget ska ha.

Med hänvisning till de diskussioner som förs samt till kommunernas och landstingens långtgående självbestämmande, avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Kr9 (S) yrkande 1, 2013/14:Kr299 (S) och 2013/14:Kr339 (S) yrkande 43.

Personer med funktionsnedsättning på folkhögskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår bl.a. ett motionsyrkande rörande satsningar på längre studietid inom folkhögskolorna för personer med funktionsnedsättning, med hänvisning till att frågan bereds och att regeringens bedömning inte bör föregripas.

Bakgrund

På uppdrag av Arbetsförmedlingen erbjuder folkhögskolorna arbetslösa ungdomar upp till 25 år som saknar grundskola eller gymnasieskola tre månaders studiemotiverande utbildning i syfte att ge nya förutsättningar till fortsatta studier inom den reguljära utbildningsverksamheten. Att studietiden ska vara tre månader regleras i 7 § 1 punkten förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program. Antalet studiemotiverande folkhögskoleplatser ökade under 2013 från 4 000 till 8 000. Dessutom har antalet platser till allmänna kurser inom folkhögskolan, som dessa ungdomar kan söka till efter en studiemotiverad kurs, ökat med 1 000 platser såväl 2013 som 2014.

I betänkandet SOU 2012:31 Sänkta trösklar – högt i tak föreslår utredningen att unga personer med funktionsnedsättning upp till 30 år som saknar fullständiga gymnasiebetyg ska ges möjlighet till sex månaders förberedande utbildning på folkhögskola. Skälet till detta är att ungdomar på grund av sin funktionsnedsättning kan behöva längre tid än tre månader för att komma igång med studierna. Folkbildningsrådet har i sitt remissvar på utredningens förslag angett att de delar utredningens uppfattning att unga personer med funktionsnedsättning bör ges möjlighet till sex månaders förberedande/orienterande utbildning på folkhögskola. Enligt inhämtad uppgift från Arbetsmarknadsdepartementet bereds betänkandet.

Statsbidrag får lämnas till folkhögskolor, universitet och högskolor för kostnader för särskilt utbildningsstöd som erbjuds studerande med funktionsnedsättningar (förordning [2011:1163] om statsbidrag för särskilt utbildningsstöd). Bidraget fördelas av Specialpedagogiska skolmyndigheten. Av stödet går en stor del till bidrag till stödpersoner och en del av stödet till andra särskilda utbildningsinsatser, bl.a. teckenspråkstolk och stöd för tek-

nisk utrustning. Under 2013 kunde i genomsnitt 4 857 deltagare per termin studera med hjälp av stödpersoner. Särskilt utbildningsstöd beviljades 2011 med totalt 97,8 miljoner kronor. För 2012 var motsvarande summa 141 miljoner kronor och för 2013 var den 133 miljoner kronor. I syfte att förbättra folkhögskolornas möjligheter att underlätta studier för personer med funktionsnedsättning föreslog regeringen att ytterligare 8,5 miljoner kronor skulle avsättas för särskilt utbildningsstöd 2014 samt beräknade att ytterligare 5,5 miljoner kronor skulle anslås för 2015 och ytterligare 3 miljoner kronor för 2016 för detta ändamål. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (prop. 2013/14:1 utg.omr. 16 Utbildning och universitetsforskning, anslag 1:15, bet. 2013/14:UbU1, rskr. 2013/14:104).

Motionerna

Katarina Köhler (S) påpekar i motion 2013/14:Kr242 att fler och fler människor med funktionsnedsättning söker sig till folkhögskolan för att de inte klarat gymnasieskolan, vilket ställer nya krav på folkhögskolan. Detta bör enligt motionären uppmärksammas och stödjas.

I motion 2013/14:Kr298 anser Thomas Strand och Lena Hallengren (båda S) att regeringen bör göra en särskild satsning inom folkhögskolorna för arbetslösa ungdomar med funktionsnedsättning som saknar grundskola eller gymnasium. Denna satsning bör enligt motionärerna likna den satsning som regeringen gör i dag för arbetslösa ungdomar som saknar grundskola eller gymnasium, men bör omfatta längre studietid.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har extra resurser satsats på folkhögskolorna de senaste åren för arbetslösa ungdomar, bl.a. ungdomar med funktionsnedsättning, som saknar grundskola eller gymnasieskola. Dessutom har det särskilda utbildningsstödet till folkhögskolorna, som gör det möjligt att underlätta studier för personer med funktionsnedsättning, höjts rejält sedan 2011, och regeringen föreslår dessutom höjningar även de kommande åren. Utskottet ser positivt på dessa satsningar som kommer personer med funktionsnedsättning till del. När det gäller motionsyrkandet om möjlighet till längre studietid för ungdomar med funktionsnedsättning anser utskottet att regeringens beredning av frågan inte bör föregripas. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Kr242 (S) och 2013/14:Kr298 (S).

Ett digitalt samhälle för alla

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om satsningar på ett digitalt samhälle med hänvisning till att en sådan satsning bör inrymmas inom folkbildningsanslaget.

Bakgrund

Den 17 april 2013 antogs, på initiativ av Folkbildningsrådets medlemsorganisationer (Folkbildningsförbundet, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation och Sveriges Kommuner och Landsting) det nya folkbildningspolitiska dokumentet Folkbildningens Vägval & Vilja. I dokumentet anges att befolkningens digitala delaktighet är en prioriterad folkbildningsuppgift samt att ansvaret för att driva utvecklingen i första hand vilar på studieförbundens och folkhögskolornas ledning.

Folkbildningsrådet har i sitt budgetunderlag till regeringen för 2015–2017 framfört bl.a. följande:

Folkbildningsrådet har undertecknat Digital agenda för Sverige. Folkbildningen är beredd att, själv och i samverkan med andra organisationer och aktörer i civilsamhället, aktivt tillvarata digitaliseringens möjligheter. Drygt en miljon vuxna har inte tillgång till all den information, kulturverksamhet och sociala interaktionsmöjligheter som erbjuds via internet. Det krävs utbildning och handledning för att fler ska bli delaktiga. Studieförbunden och folkhögskolor finns i hela landet och har bra förutsättningar att nå fler och med folkbildning ge digitala basfärdigheter ... Med en höjning av folkbildningsanslaget på 300 miljoner kronor får studieförbund och folkhögskolor möjlighet att stärka och utveckla sin befintliga verksamhet och möta nya och nyblivna bidragsmottagares behov. Det skapar framför allt förutsättningar att möta fler nya deltagare.

Utbildningsdepartementet har i sina Riktlinjer för 2014 för Folkbildningsrådet, i fråga om användningen av anslaget 14:1 inom utgiftsområde 17, angett att Folkbildningsrådet inom ramen för Folkbildningsnätet ska, tillsammans med andra lämpliga åtgärder, göra särskilda insatser för att öka den digitala delaktigheten vid folkhögskolor och studieförbund.

Utskottet behandlade ett liknande yrkande förra året och angav då att staten anslår drygt 3,6 miljarder kronor till folkbildningen, och att arbetet med att öka den digitala delaktigheten i samhället bör inrymmas inom anslaget (bet. 2012/13:KrU10).

Motionen

I motion 2013/14:Kr243 framhåller Monica Green (S) att det behövs en än mer intensifierad satsning för att nå den återstående miljonen svenskar som står utanför digitaliseringen. Folkbildningen har här enligt motionären en viktig roll att fylla.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att insatser för digital delaktighet är en del av folkbildningsuppdraget utifrån statens syften med stödet till folkbildningen. Utskottet gör därmed samma bedömning som förra året, och anser att arbetet med att öka den digitala delaktigheten i samhället bör inrymmas inom folkbildningsanslaget. Utskottet avstyrker därmed motion 2013/14:Kr243 (S).

Lyft för studieförbund och folkhögskolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om nya lyft för studieförbund och folkhögskolor.

Motionen

Anita Brodén m.fl. (FP) påtalar i motion 2013/14:Kr259 att det är välkommet att regeringen på ett bättre sätt än tidigare söker ta vara på folkhögskolornas kunskap och erfarenhet för att påskynda nyanländas etablering i samhället. Motionären lyfter som ett positivt exempel fram Arbetsförmedlingens etableringsbidrag, som kan ges till nyanlända invandrare i form av särskilt utformade utbildningar i folkhögskolornas regi. Motionärerna efterlyser flera liknande lyft för studieförbund och folkhögskolor (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Som tidigare har redovisats har särskilda satsningar gjorts för att stödja nyanlända invandrades etablering. Under perioden 2014–2017 planeras på folkhögskolor, på uppdrag av Arbetsförmedlingen, särskilt anpassade sammanhållna utbildningar för nyanlända som omfattas av etableringsuppdraget. Utbildningarna ska omfatta flera insatser som kombineras med varandra, bl.a. studier i svenska samt orienterande och arbetsförberedande insatser under sex sammanhängande månader.

Vidare har särskilda satsningar gjorts på folkhögskolor för arbetslösa ungdomar som saknar grundskola eller gymnasieskola. För dessa har antalet studiemotiverande folkhögskolekurser ökat från 4 000 till 8 000 för 2013. Dessutom har antalet platser till allmänna kurser, som dessa ungdomar kan söka till efter en studiemotiverad kurs, ökat med 1 000 platser såväl 2013 som 2014.

Folkbildningsrådet föreslår i sitt budgetunderlag 2015–2017 ett särskilt riktat anslag på 200 miljoner kronor. Medlen bör enligt Folkbildningsrådet gå till studieförbund och folkhögskolor för att de i samverkan ska nå nya deltagare i bostadsområden där arbetslösheten är hög och den grundläggande utbildningsnivån är låg.

Utskottet ser positivt på de särskilda satsningar som regeringen har gjort inom folkbildningen. Nya satsningar måste dock enligt utskottets uppfattning ställas i relation till andra prioriterade områden. Utskottet anser inte att det finns skäl att bifalla motion 2013/14:Kr259 (FP) yrkande 2, varför det avstyrks.

Ett föräldralyft rörande skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett föräldralyft inom folkbildningen med hänvisning till att ett sådant lyft, om det ska till, bör ske inom ramen för folkbildningsanslaget.

Motionen

Thomas Strand och Louise Malmström (båda S) anser i motion 2013/14:Kr297 att staten ska göra en särskild satsning, ett föräldralyft, i syfte att dels ge föräldrarna bättre förutsättningar att hjälpa sina barn med läsläsning, dels öka föräldrarnas egna kunskaper om skolans arbete. Detta föräldralyft bör enligt motionärerna ske genom ett samarbete mellan skolan och folkbildningens aktörer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet behandlade ett liknande motionsyrkande i december 2011 om föräldralyft i matematik (bet. 2011/12:KrU2). Utskottet konstaterade då att det är upp till folkbildningens aktörer, som självständiga organ, att bestämma över sitt kursutbud, och avstyrkte yrkandet med hänvisning till att om folkbildningens aktörer vill genomföra en sådan satsning bör det göras inom befintliga anslag.

Utskottet är inte av någon annan uppfattning i dag och avstyrker därmed motion 2013/14:Kr297 (S).

Risk- och väsentlighetsanalyser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om risk- och väsentlighetsanalyser med hänvisning till de krav som i dag ställs på folkbildningen i dessa frågor.

Bakgrund

Riksrevisionen bedömde i sin granskningsrapport Statens stöd till studieförbunden (RiR 2011:12) att det fanns brister när det gällde kontrollen av användningen av statsbidraget. Riksrevisionen ansåg att en effektiv kontroll borde föregås av risk- och väsentlighetsanalyser och att kontrollen till viss del borde utföras av en extern aktör. Riksrevisionen påtalade att Folkbildningsrådet inte utför någon egen kontroll och inte heller gör några risk- och väsentlighetsanalyser av studieförbundens inrapporterade verksamhet. Detta innebar, enligt Riksrevisionen, att Folkbildningsrådet inte får tillräcklig information för att använda sig av verktyget att återkalla bidrag på ett effektivt sätt. Folkbildningsrådet borde enligt Riksrevisionen genomföra egna kontroller av studieförbundens inrapporterade verksamhet.

Regeringen instämde i sin skrivelse 2011/12:6, som lämnades med anledning av rapporten, att det är nödvändigt att kontrollera användningen av statsbidraget genom risk- och väsentlighetsanalyser. Dessa borde genomföras av Folkbildningsrådet eller en extern aktör på uppdrag av regeringen.

Motionen

Mattias Karlsson m.fl. (SD) anser i motion 2013/14:Kr340 att externa aktörer bör genomföra risk- och väsentlighetsanalyser av folkbildningens bidragsverksamhet inför de interna kontrollerna, detta för att säkra en så objektiv analys som möjligt (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Av Folkbildningsrådets fastställda statsbidragsvillkor för 2014 framgår att studieförbund och folkhögskolor ska pröva former för hur verksamheten kan bedömas utifrån risk- och väsentlighetsanalyser, och att Folkbildningsrådet i sin årsredovisning ska beskriva strategi och arbetssätt/process för risk- och väsentlighetsanalyser. Detta krav att pröva former för hur verksamheten kan bedömas utifrån risk- och väsentlighetsanalyser gäller fr.o.m. 2013.

Av Folkbildningsrådets årsredovisning med verksamhetsberättelse för 2013 framgår bl.a. följande:

Årets uppföljning visar att studieförbundens kvalitetsarbete blir allt mer systematiskt, med förbättrade arbets- och kvalitetssäkringsrutiner som resultat. Internkontrollen är en process som prioriteras, och som beskrivs som ett bra verktyg i kvalitetsarbetet. Studieförbunden lägger också mycket arbete på att utveckla rutinerna för samarbete med medlemsorganisationer och samverkande organisationer. När det gäller systematik och integrering av risk- och väsentlighetsanalys i det interna kvalitetsarbetet återstår en hel del arbete i de flesta studieförbunden. Även bland folkhögskolorna framstår det systematiska kvalitetsarbetet som en allt naturligare del av verksamheten. Det resulterar mest påtagligt i förbättrade administrativa rutiner, till exempel antagnings- och avrapporteringsrutiner, och kompetensutveckling. De offentligägda folkhögskolorna har i allmänhet höga krav på internkontroll och redovis-

ning från sina huvudmän. Ambitionsnivå och arbetssätt varierar mer mellan de rörelseägda folkhögskolorna. Systematisk risk- och väsentlighetsanalys genomförs på vissa folkhögskolor men inte alla. Det arbete med risk- och väsentlighetsanalys som rapporteras sker i första hand inom styrelser och ledningsgrupper.

Enligt inhämtad uppgift från Utbildningsdepartementet har Folkbildningsrådet fortsatt sitt arbete med att utveckla och förankra det systematiska kvalitetsarbetet hos folkhögskolor och studieförbund, samt lämnar varje år en redovisning till regeringen utifrån Riktlinjerna till Folkbildningsrådet.

Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att det måste vara externa aktörer som genomför risk- och väsentlighetsanalyser av folkbildningens bidragsverksamhet. Med hänvisning till detta och till de krav som numera ställs på studieförbund och folkhögskolor när det gäller att pröva former för hur verksamheten kan bedömas utifrån risk- och väsentlighetsanalyser, anser utskottet att motion 2013/14:Kr340 (SD) yrkande 3 bör avstyrkas.

Förvaltningslagens tillämpning på Folkbildningsrådets verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om förvaltningslagens tillämpning på Folkbildningsrådets myndighetsutövning, med hänvisning bl.a. till den översyn av förordningen av statsbidrag till folkbildningen som är på gång.

Bakgrund

Riksrevisionen ansåg i sin granskningsrapport Statens stöd till studieförbunden (RiR 2011:12) att regeringen bör ställa tydligare krav på Folkbildningsrådets myndighetsutövning. Med anledning av rapporten lämnade regeringen en skrivelse till riksdagen (skr. 2011/12:6) där regeringen bl.a. angav att det finns skäl att, i linje med Riksrevisionens rekommendation, överväga att ställa ännu tydligare krav i fråga om förfarandet vid Folkbildningsrådets fördelning av statsbidrag enligt förordningen om statsbidrag till folkbildningen. Regeringen konstaterade att förvaltningslagen (1986:223) inte är tillämplig på Folkbildningsrådets verksamhet men ansåg, för att garantera att rättssäkerhet och kvalitet upprätthålls i handläggningen, att vissa bestämmelser i förvaltningslagen ändå borde göras tillämpliga på Folkbildningsrådets handläggning av ärenden enligt förordningen om statsbidrag till folkbildningen. De bestämmelser i förvaltningslagen som enligt regeringen närmast kunde komma i fråga var bestämmelserna om jäv, en parts rätt att få del av uppgifter, motivering av beslut och underrättelse om beslut.

Motionen

Mattias Karlsson m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2013/14:Kr340 att delar av förvaltningslagen bör göras applicerbar på Folkbildningsrådet och att samma regler bör gälla för all typ av myndighetsutövning, även då den sker via privaträttsliga organ (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Enligt inhämtad uppgift från Folkbildningsrådet fastställde Folkbildningsrådets medlemsorganisationer (Folkbildningsförbundet, Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation och Sveriges Kommuner och Landsting) i september 2013 Principiella utgångspunkter för ett förnyat Folkbildningsråd. En av utgångspunkterna för ett förnyat Folkbildningsråd är att förvaltningslagens regler om bl.a. en parts rätt att få del av uppgifter bör gälla vid all myndighetsutövning.

I propositionen gör regeringen bedömningen att regleringen av Folkbildningsrådets uppgifter och roll bör ses över. En del i den översynen är enligt inhämtad uppgift från Utbildningsdepartementet att se över förordningen (1991:977) om statsbidrag till folkbildningen.

Med hänvisning till de utgångspunkter som Folkbildningsrådets medlemsorganisationer har rörande förvaltningslagen, samt till den översyn av förordningen om statsbidrag till folkbildningen som är på gång, och som utskottet förutsätter berör de frågor motionärerna tar upp, avstyrker utskottet motion 2013/14:Kr340 (SD) yrkande 4.

Motionsyrkanden som behandlas i förenklad form

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om folkbildning som är likalydande eller snarlika med motioner som riksdagen relativt nyligen tagit ställning till.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrkte hösten 2011 och våren 2013 (bet. 2011/12:KrU2 och 2012/13:KrU10) motionsyrkanden som var likalydande eller snarlika nedanstående yrkanden. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Utskottet anser därför att yrkandena nedan kan behandlas i förenklad form. Yrkandena avstyrks.

Motion 2013/14:Kr259 av Anita Brodén m.fl. (FP) yrkande 1

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att tillvarata folkrörelsernas samhällsengagemang, demokratiarbete och plats för mångkulturella möten.

Motion 2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 1

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitetssäkring.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

- 1. Syftena med statsbidraget till folkbildningen, punkt 2 (S, V)** av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Lars Ohly (V) och Agneta Gille (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:172 punkt 3 och motion

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 4 och avslår motionerna

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 1 och

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen bör ändras i enlighet med regeringens förslag, samt att det första syftet med statsbidraget till folkbildningen bör kompletteras med ”och som utgår från alla människors lika värde och rättigheter”. Därmed får det första syftet följande lydelse: ”Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin och som utgår från alla människors lika värde och rättigheter”.

Kompletteringen anser vi bör göras för att säkerställa att främlingsfientliga organisationer inte kan komma i fråga för att få statsbidrag för folkbildningsverksamhet.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla propositionen i denna del och motion 2013/14:Kr9 (S) yrkande 4 samt avslå motionerna 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 1, 2013/14:Kr10 (SD) yrkandena 1 och 2 och 2013/14:Kr340 (SD) yrkande 2.

2. Syftena med statsbidraget till folkbildningen, punkt 2 (MP) av Tina Ehn (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:172 punkt 3 och motion

2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 1 och avslår motionerna

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 4,

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att hållbar utveckling bör inrymmas i de fyra syftena med statsbidraget till folkbildningen. Hållbar utveckling ryms i dag inom de sju verksamhetsområdena men alltså inte i de fyra syftena som föreslås av regeringen. Det är viktigt, anser jag, att lyfta fram och säkra att folkbildningen behåller och utvecklar sitt internationella uppdrag. Folkbildningen har särskilt goda förutsättningar för att kunna utveckla uppdraget i enlighet med den mångfald och den frihet som präglar folkbildningen, med demokratin och solidariteten som ledande principer. På flera håll har man inom folkbildningen jobbat med att knyta ihop det lokala och det globala omställningsarbetet. Det måste, anser jag, få fortsätta. Därmed bör hållbar utveckling lyftas in i något av de fyra syftena. Det blir upp till regeringen att återkomma med förslag på hur det ska ske.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Därmed bör riksdagen bifalla propositionen i denna del och motion 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 1 samt avslå motionerna 2013/14:Kr9 (S) yrkande 4, 2013/14:Kr10 (SD) yrkandena 1 och 2 och 2013/14:Kr340 (SD) yrkande 2.

3. Syftena med statsbidraget till folkbildningen, punkt 2 (SD) av Margareta Larsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår proposition 2013/14:172 punkt 3 och motionerna 2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 4 och 2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna delar regeringens uppfattning att staten bör ange syftena med den gemensamt finansierade folkbildningen och att det sedan ankommer på organisationerna att fastställa sina egna mål. Däremot anser vi till skillnad från regeringen att syftena bör formuleras enligt följande:

Syfte 1:

Stödja verksamhet som bidrar till att motverka extremism i alla dess former och stärker och utvecklar demokratin.

Syfte 2:

Skrivningen i syfte 2 bör vara oförändrad,

Ingen skrivning om mångfald bör införas. Samhället ska inte stödja gemensamt finansierad mångkultur i någon form.

Syfte 3:

Bidra till att utjämna utbildningsklyftor, främja förståelsen för det svenska samhället och svenska värderingar och höja bildnings- och utbildningsnivån i landet.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motionerna 2013/14:Kr10 (SD) yrkandena 1 och 2 och 2013/14:Kr340 (SD) yrkande 2 samt avslå propositionen i denna del och motionerna 2013/14:Kr9 (S) yrkande 4 och 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 1.

4. Statliga myndigheters utvärdering av folkbildningen, punkt 3 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Lars Ohly (V) och Agneta Gille (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:172 punkt 4 och motion

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

I propositionen gör regeringen bedömningen att Statskontoret bör få i uppdrag att ansvara för den sammanhållande statliga utvärderingen med underlag från Myndigheten för kulturanalys och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Vi tolkar skrivningarna i propositionen som att IFAU ska koncentrera sitt uppdrag på folkhögskolorna.

Detta förslag bidrar enligt vår uppfattning till en splittring av utvärderingen av folkbildningen – en uppdelning på studieförbund och folkhögskolor avseende utvärdering, både vem som står för den och vilka utvärderingsmodeller som används. På sikt leder detta enligt vår uppfattning till en försvagning av en sammanhållen folkbildning. Det finns, anser vi, även en uppenbar risk att enbart två syften blir utvärderade – minskade utbildningsklyftor samt kultur.

Vi föreslår därför att Statskontoret som ansvarig för en samlad utvärdering av folkbildningen får mandat att inhämta underlag (forskarrapporter, utvärderingar m.m.) från de myndigheter som anses nödvändiga, bl.a. Myndigheten för kulturanalys och IFAU, och detta utan att regeringen i förväg avgör vilka myndigheter som tillfrågas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla propositionen i denna del och motion 2013/14:Kr9 (S) yrkande 3.

5. Utvärdering av studieförbund och folkhögskolor, punkt 4 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Lars Ohly (V) och Agneta Gille (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi ser en stor nytta med folkbildningens verksamhet genom de breda kontaktnät folkbildningen har genom sina deltagare och medlemsorganisationer. Vi anser att detta utgör en vital grogrund för den svenska demokratin och ser hur tillit och socialt kapital skapas och utvecklas i samhället. Detta leder också till att vi ser studieförbundens och folkhögskolornas olika verksamheter som grenar på samma folkbildningsträd. En alltför ensidig fokusering på vikten och värdet av folkhögskolornas arbete och synen på att

studieförbunden i huvudsak är en kulturverksamhet kan, enligt vår uppfattning, göra att man missar de stora värden ur bildnings- och utbildningssynpunkt som studieförbundens verksamhet utgör. Studieförbundens verksamhet är för många ett första steg i en bildningstrappa.

Vår uppfattning är att det är av central betydelse med en sammanhållen folkbildningspolitik där studieförbund och folkhögskolor kompletterar varandra. Detta gäller såväl utvärderingsfrågorna som folkhögskolans status som egen skolf orm.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2013/14:Kr9 (S) yrkande 2.

6. Mångfaldsarbete inom folkbildningen, punkt 5 (SD)

av Margareta Larsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Integration innebär att två grupper, i det här fallet svenskar och invandrare, anpassar sig till ett mellanting. Jag vänder mig mot detta eftersom Sverigedemokraterna anser att det är fel att den inhemska befolkningen ska tvingas anpassa sig till dem som invandrar till Sverige. Utgångspunkten måste vara att de som invandrar till Sverige anpassar sig till det svenska samhället och inte tvärtom. Sverigedemokraterna ser därför inte integration som en lösning på de problem som har uppstått som en följd av den oansvariga invandringpolitiken. Regeringen har tillsammans med Miljöpartiet de gröna drivit på för en kraftigt ökad invandring, och därmed har regeringens kostnad för integrationen kraftigt ökat. En sådan integrationsåtgärd är de utbildningar för nyanlända invandrare som Arbetsförmedlingen köper av folkhögskolor inom ramen för sitt etableringsuppdrag. Jag anser att riksdagen bör besluta att av de medel som tillskjutits folkbildningen ska inga pengar användas till regeringens satsningar på integration och etablering av invandrare.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2013/14:Kr10 (SD) yrkande 4.

7. Folkbildningens ansvar för jämställdhet, punkt 6 (SD)

av Margareta Larsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

I propositionen diskuteras åtgärder för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. För att över huvud taget kunna utvärdera jämställdhet krävs enligt min uppfattning att begreppet är tydligt definierat. Sverigedemokraterna menar att jämställdhet uppnås då män och kvinnor har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Samtidigt betraktar vi det inte nödvändigtvis som ett problem att kvinnor och män delvis gör olika livs- och yrkesval, så länge det är ett resultat av fria val och så länge det finns utrymme för enskilda att bryta mot normen. Vi oroas därför av skrivningarna i propositionen som tycks utgå från en syn på all ojämn fördelning som negativ. I propositionen framgår det även att syftet med studien är att den ska tjäna som underlag för en bedömning om ytterligare åtgärder bör vidtas på jämställdhetsområdet. Med hänsyn till vad som anförts anser jag inte att Folkbildningsrådet ska genomföra regeringens förslag till studie om jämställdhet i folkbildningen.

Vad jag nu anført bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2013/14:Kr10 (SD) yrkande 3.

8. Översyn av teckenspråkstolkutbildningen, punkt 7 (MP, V)

av Tina Ehn (MP) och Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Den framtida tillgången på tolkar för döva, dövblinda och hörselskadade personer är enligt vår uppfattning en viktig fråga. Det är positivt att en teckenspråkstolkutbildning på högskolenivå kan genomföras. Detta ökar teckenspråkstolkutbildningens forskningsanknytning och möjligheterna till

internationellt samarbete inom området. När sådan utbildning nu flyttas från folkhögskolorna till den högre utbildningen minskar antalet utbildningsplatser. Utbildningen vid Stockholms universitet finansieras delvis genom medel från det statliga bidrag för teckenspråkstolkutbildning som lämnas till folkhögskolorna. Detta innebär att det bidrag som kan lämnas för folkhögskolornas teckenspråkstolkutbildning successivt minskar samtidigt som utbildningen centreras i Stockholm. Det är enligt vår mening en olycklig konsekvens av förslaget.

Enligt Folkbildningsrådet kommer det nuvarande och framtida behovet av teckenspråkstolkar inte att kunna tillgodoses eftersom betydligt färre tolkar kommer att utbildas framöver. Folkbildningsrådet menar att den minskade dimensioneringen av teckenspråkstolkutbildningen kommer att leda till att brukarnas tillgång på utbildade tolkar blir tydligt försämrade. Detta måste regeringen ha stor uppmärksamhet på, och den bör vidta de åtgärder som krävs för att så inte ska ske.

Vad vi nu anfört om antalet utbildningsplatser för teckenspråkstolkar bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 2.

9. Utvidgad översyn av kontakttolkutbildningen, punkt 8 (MP, V)

av Tina Ehn (MP) och Lars Ohly (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 3 och avslår motion 2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Det finns ett växande behov av kontakttolkar. Därför behöver enligt vår uppfattning Myndigheten för yrkeshögskolan få i uppdrag att utöver den pågående översynen av kontakttolkutbildningens innehåll även se över kontakttolkutbildningens omfattning.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 3 och avslå motion 2013/14:Kr10 (SD) yrkande 5.

10. Utvidgad översyn av kontakttolkutbildningen, punkt 8 (SD)

av Margareta Larsson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD) yrkande 5 och

avslår motion

2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

I propositionen bedömer regeringen att Myndigheten för yrkeshögskolan bör få i uppdrag att utöver den pågående översynen av kontakttolkutbildningens innehåll även se över kontakttolkutbildningens omfattning. Kontakttolkar är ytterligare en av regeringens integrationspolitiska åtgärder som jag inte kan ställa mig bakom. I stället önskar jag att de medel som läggs på kontakttolkar bör öronmärkas till förmån för åtgärder för tecken-språkstolkar.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motion 2013/14:Kr10 (SD) yrkande 5 och avslå motion 2013/14:Kr11 (MP) yrkande 3.

11. Ansvar för det ekonomiska stödet till folkbildningen, punkt 9 (S, V)

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S), Lars Ohly (V) och Agneta Gille (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 1,

2013/14:Kr299 av Thomas Strand och Lena Hallengren (båda S) och

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 43.

Ställningstagande

Enligt vår uppfattning är en dialog mellan staten, kommunerna och lands-tingen, för att diskutera finansieringen av folkbildningen, absolut nödvändig.

Vi är medvetna om att staten inte kan kommendera vare sig landsting eller kommuner att öka sitt ekonomiska stöd till folkbildningen. Men regeringen kan ytterligare tydliggöra riksdagens ambition med ett delat ansvar för stödet till folkbildningen. Därför bör regeringen återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur det offentliga gemensamma ansvarstagande för finansiering av folkbildning i Sverige kan säkerställas.

Dessutom bör regeringen ta initiativ till årliga överläggningar med Sveriges Kommuner och Landsting om bidragen till folkbildningen.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bör riksdagen bifalla motionerna 2013/14:Kr9 (S) yrkande 1, 2013/14:Kr299 (S) och 2013/14:Kr339 (S) yrkande 43.

Särskilt yttrande

Folkbildning, punkterna 10, 11 och 13 (S)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S), Peter Johnsson (S), Per Svedberg (S), Christina Zedell (S) och Agneta Gille (S) anför:

Vi har valt att inte reservera oss till förmån för motionerna 2013/14:Kr242 (S), 2013/14:Kr298 (S), 2013/14:Kr243 (S) och 2013/14:Kr297 (S), men vi vill ändå lyfta fram de frågeställningar vi tar upp i motionerna.

Vi vill fästa uppmärksamheten på att medelåldern för studerande på folkhögskolorna sjunkit drastiskt på senare år. Många av dem som i dag kommer till folkhögskolan har inte klarat gymnasieskolan. Fler och fler av dessa unga människor har olika funktionsnedsättningar som gjort att de inte klarat de tuffa villkoren i dagens gymnasieskola. Vi tycker det är viktigt att riksdagen stödjer folkhögskolornas viktiga arbete för dessa människor. Vi anser också att regeringen bör överväga att göra en specialsatsning för arbetslösa ungdomar med funktionsnedsättning, liknande den studiemotiverande tremånadersutbildning som finns i dag.

Vi vill också framhålla att den digitala delaktigheten är en angelägenhet för alla i samhället, och att det behövs en än mer intensifierad satsning för att nå den återstående miljonen svenskar som står utanför digitaliseringen.

Slutligen vill vi också lyfta fram vikten av ett samarbete mellan skola och hem för att förbättra elevers studieresultat. Det är särskilt viktigt för elever vars föräldrar inte själva har lyckats i skolan eller har en mycket kort egen skolgång. Här anser vi att folkbildningens aktörer kan hjälpa till för att öka föräldrarnas egna kunskaper om skolans arbete, och för att ge föräldrarna bättre förutsättningar att hjälpa sina barn med läxläsning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:172 Allas kunskap – allas bildning:

1. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om mål för folkbildningspolitiken (avsnitt 3.5).
2. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att de sju verksamhetsområdena för statsbidraget till folkbildningen ska upphävas (avsnitt 4.2).
3. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att det andra syftet med statsbidraget till folkbildningen ska ändras (avsnitt 4.4).
4. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att statliga myndigheter ska ansvara för utvärderingen av folkbildningen.

Följdmotionerna

2013/14:Kr9 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om årliga överläggningar mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om bidragen till folkbildningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sammanhållen syn på folkbildningen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvärdering av folkbildningen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det första syftet med statsbidrag till folkbildningen ska vara att ”stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin och som utgår från alla människors lika värde och rättigheter”.

2013/14:Kr10 av Margareta Larsson (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folkbildningens fyra syften.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mångkulturalistisk verksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhetsåtgärder.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om etableringsåtgärder.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att allt stöd till utbildning av kontakttolkar bör omfördelas och i stället öronmärkas för teckentolkar.

2013/14:Kr11 av Tina Ehn (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare ett tillägg i syftena med statsbidraget till folkbildningen bör göras för att fånga upp arbetet med hållbar utveckling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att tillräckligt många teckentolkar kan utbildas också i framtiden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Myndigheten för yrkeshögskolan bör få i uppdrag att utöver den pågående översynen av kontakttolkutbildningens innehåll även se över kontakttolkutbildningens omfattning.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Kr242 av Katarina Köhler (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma och stödja folkhögskolans komplicerade verksamhetsutveckling.

2013/14:Kr243 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att folkbilda för att få med alla i digitaliseringen.

2013/14:Kr259 av Anita Brodén m.fl. (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att tillvarata folkrörelsernas samhällsengagemang, demokratiarbete och plats för mångkulturella möten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behov av ytterligare lyft för studieförbund och folkhögskolor.

2013/14:Kr297 av Thomas Strand och Louise Malmström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett särskilt föräldralyft för skolan där staten, lokala skolor och folkbildningens aktörer tillsammans antar utmaningen att dels ge föräldrar bättre förutsättningar att hjälpa sina barn med läxläsning, dels öka föräldrarnas egna kunskaper om skolans arbete.

2013/14:Kr298 av Thomas Strand och Lena Hallengren (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folkhögskolors möjlighet att anordna studiemotiverande folkhögskolekurser med inriktning på personer med funktionsnedsättning.

2013/14:Kr299 av Thomas Strand och Lena Hallengren (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redogörelse för hur det offentliga gemensamma ansvarstagande för finansiering av folkbildning i Sverige kan säkerställas i enlighet med folkbildningspropositionens skrivning.

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om årliga överläggningar om folkbildningsanslaget.

2013/14:Kr340 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitetssäkring.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mångkulturalistisk verksamhet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riskanalys.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förvaltningslagen.